

Notat: vedr. tilskud til Bornholms Museum, museumslov og arkæologien

8. december 2015 fik BRK og Bornholms Museum afslag på anmodningen om øget statsligt tilskud fra Kulturministeren. Der er således ikke fundet en løsning i statsligt regi, på Bornholms Museums udfordring, med at sikre arkæologien og sikre øvrige fag- og ansvarsområder knyttet til museumsloven.

August 2016 får museet besøg af et fagligt kvalitetsvurderingsteam fra Kulturstyrelsen. Her vil problematikken omfang være meget håndgribelig: der mangler en faglig inspektør til nyere tids område, der mangler ressourcer til drift af klimasikrede magasiner og øvrigt bevaringsarbejde, og på det arkæologiske område mangler der administrativ-personale til at varetage det store antal projekter og opgradering af medarbejder til ph.d.-niveau for at modsvare kravet om egenproduceret forskning.

Fakta om Bornholms Museum

Museet er ansvarligt for kulturhistorien på Bornholm og Ertholmene. En historie som for hver periodes vedkommende er helt anderledes end resten af Danmark. En historie som er meget rig og øen er i dag meget bevidst om at geografien har givet et andet sprog, andre muligheder og farer, en helt anden erhvervsstruktur osv.

Vi har en særlig rolle som centrum for lokal identitet. Og her på Bornholm har museet landets største museumsforening bag sig – ca. 5500 personer.

Vi har som bedst besøgte attraktion stor betydning for turismen. Ikke mindst fordi museet har åbent året rundt – også der hvor det koster meget at have åbent. De måneder hvor der ikke kommer så mange gæster er dog på ingen måde værdiløse. De er dyre, men vigtige fordi vi tilbyder vores lokale medborgere: ”Det gode aktive liv”

Museet i hovedtal:

- 1. mio. modtages fra staten årligt. Som eneste museum med arkæologisk ansvarsområde modtager museet minimums bidraget.
- 4,2 mio. fra Bornholms Regions Kommune.
- Beskæftiger ca. 65. i sæsonens løb, og dernæst over 15 arkæologer/arkæologiske assistenter.
- Besøgstallet er fra 2010 til 2016 steget med 40% til 64.000 årligt besøgende gæster.

Arkæologien er

- Helt unik arkæologi pga. beliggenheden midt i Nordeuropas svar på Middelhavet.
- Her findes hen ved 1/3 af alle danefæ i kongeriget.
- Af samme grund besøges øen af ca. 100 studerende og 30 forskere hvert år, og der udføres en lang række lovpligtige og forskningsbaserede udgravninger.

Nuværende konsekvenser for museet

Alle disse aktiviteter fører til øget administration, magasinarbejde osv. som museet skal klare indenfor budgettet. Det estimeres at den rige arkæologi koster museet mindst 1,5 mio. mere som egenfinansiering end et tilsvarende museum med samme omsætning i arkæologien. Heraf alene 650.000 kr. til administration af danefæområdet.

Det betyder pt. at vi ikke kan udføre andre lovbestemte arbejdsopgaver til krævet standard, herunder registrering og arbejdet med magasinerne. Dernæst har vi ingen ansvarlig for nyere tids område.

Ovenstående konsekvenser er et paradoks al den stund, at museet og den bornholmske arkæologi er i rivende udvikling. Aldrig har så mange fundet ansættelse på museet og aldrig er der fundet så fantastiske ting af internationalt format. Med denne position som "hot-spot" i Nordeuropa har vi en klar strategi, for at udnytte og skabe et udvidet forretningsgrundlag. Men det kræver at basisadministrationen knyttet til de lovbestemte opgaver er omkostningsdækket.

Fremtidige konsekvenser hvis arkæologien ikke kan varetages fra Bornholms Museum

I nuværende situation kan museets direktion og bestyrelse ikke finde flere midler internt, og derfor rejser sig naturligvis spørgsmålet hvad konsekvenserne vil være for museet og andre interessenter hvis arkæologien varetages af andre aktører. (Den udførende arkæologi er eneste ansvarsområde der kan udskilles til andre institutioner uden at miste statsanerkendelsen). Derfor har vi her oplyst konsekvenserne af fx en fusion, som vi ikke mener er realistisk, eller en overgivelse af arkæologien som ansvarsområde:

Mindre arkæologi og arkæologi af dårligere kvalitet

- Betydelig viden vil gå tabt og der vil ikke være ressourcer til at samarbejde med landmænd, amatørarkæologer med detektorer mv. i nuværende omfang.
- En lang række af de igangværende forskningsbaserede udgravninger som pågår vil ikke kunne finde sted uden et lokalt forankringspunkt i kraft af museet der igangsætter, holder netværk mellem arkæologer intakt mv.

Dyrere arkæologi for bygherre

- Der vil ikke kunne skabes samme flow mellem udgravningerne og derfor vil det være meget vanskeligt at bibeholde faste lokale medarbejdere.
- Hvis området skal administreres "ovrefrå" og medarbejderne skal sendes ad hoc til øen vil det betyde at der skal tillægges 30-50% ekstra omkostninger til rejseaktiviteter, diæter mv.

Dyrere arkæologi for staten

- Administrationen af danefæområdet vil utvivlsomt blive væsentligt dyrere for staten, da det vil kræve lokalt udstationerede medarbejdere samt - idet det lokale kendskab vil forsvinde - et betydeligt større administrativt arbejde med at fremskaffe dokumentation, besigtige fundpladser mv.
- Som ansvarshavende museum vil man desuden få en betydelig administrativ og faglig udgift til at besigtige centrale områder i forbindelse med skovrejsning, byggerier mv.

Dyrere arkæologi for Bornholms Regionskommune

- Som primær bygherre vil BRK få en væsentlig større udgift som bygherre.
- Dette vil ske uden at kommunen vil få samme fordele i form af lokale arbejdspladser og skattekroner, idet man må forudse at en væsentlig del af de eksisterende arkæologiske ansatte jvf. ovenstående ikke vil kunne finde permanent beskæftigelse på øen.

Jacob Bjerring-Hansen

Museumsdirektør / d. 23. februar 2016